

Foto: SEGES

Flot udvikling: Tankcelletallet er historisk lavt

Tankcelletallet har aldrig været så lavt som nu. Særligt tre gode rutiner ligger bag den flotte udvikling.

Danske mælkeproducenter er eminente til at producere kvalitetsfødevarer. Og gennem de seneste år har mælkekvantiteten fået endnu et ryk opad. Celletallet i mælk leveret til mejeriet er nemlig faldet fra 208.200 i marts 2019 til 192.800 ifølge den seneste opgørelse fra februar 2021.

I perioden har leveringsprocenten til mejeriet været stabil ud fra opgørelse i RYK. Så den flotte udvikling er baseret på godt håndværk i besætningen og ikke en større andel af mælk, der separeres, vurderer chefkonsulent Michael Farre, SEGES. Han sender dermed en stor ros direkte til de dygtige mælkeproducenter og medarbejdere, der har styr på deres håndværk.

Gode rutiner på bedrifterne

"Nu har vi været inde i en nedadgående tendens for celletallet et par år, og det er virkelig flot. Faktisk så vi heller ikke den samme sommerstigning i 2020, som vi plejer. Det skyldes helt sikkert, at der for alvor er blevet indarbejdet nogle gode rutiner på bedrifterne," mener Michael Farre.

De foregående år har celletallet været helt oppe på 239.400 i de varmeste måneder, mens det i 2020 toppede på 217.500 i august måned.

"Varmestress er blevet et emne i højere grad, end det tidligere har været, og køling af køer og fokus på sammensætning af fodrationen er medvirkende til, at sommerstigningen også bliver mindre, end den har været tidligere," lyder det fra Michael Farre.

Flot udvikling trods ældre køer

Den flotte udvikling i celletallet er særligt bemærkelsesværdig set i lyset af det stigende fokus på livstidsydelse og holdbare køer.

"Vi arbejder mod en bedre holdbarhed, og flere og flere praktiserer reduceret opdræt. Så det har uden tvivl krævet implementering af forebyggende tiltag at opnå den flotte udvikling i celletallet," lyder det fra Michael Farre.

Han oplever, at det bliver stadig mere udbredt at anvende malkedata til systematisk overvågning af

malkning både i konventionelle systemer og i systemer med robotmalkning. Det betyder, at mælkeproducenten har bedre overblik over malkeprocessen, og det har direkte indflydelse på yversundhed.

Cadeau til det gode arbejde

Også i afsætningsleddet er der stor cadeau til det gode arbejde i malkestaldene. Det er nemlig en fordel i både mejeristens og sælgerens arbejde.

"Man kan sagtens lave dårlige produkter ud af god mælk, men det er svært at lave gode produkter ud af dårlig mælk. Så et stort skulderklap til mælkeproducenternes arbejde for at gøre vores gode mælk endnu bedre," lyder det fra direktør i Mejeriforeningen Jørgen Hald Christensen.

God mælk er for ham nødvendig for at kunne af-sætte produkterne bedst muligt.

"I dag er folk interesserede i historien bag mælken. Så rent afsætningsmæssigt er det trygt for os at vide, at mælken kommer fra sunde køer, der har det godt," slår Jørgen Hald Christensen fast.

/LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

Ulovligt byggeri koster mange landmænd dyrt

SIDE 2

Nyt værktøj: Beregn om krydsningskvier og -stude er en god forretning

SIDE 3

Slow-release urea er ikke et proteinfødemiddel

SIDE 4

3 RUTINER MED INDFLYDELSE PÅ DET LAVE CELLETAL

Brug af pre-dyp: Mange bruger i dag pre-dyp. Dermed fjernes væsentlige miljøbakterier, og patterne bliver langt lettere at rengøre.

Hygiejne i køernes nærmiljø: Den store opmærksomhed på god hygiejne og rene køer betyder lavere smittepres og færre infektioner.

Udtørring af sengebåse: Et højt niveau af udtørring og desinfektion i sengebåsene betyder god sengehygiejne, og det har direkte indflydelse på celletallet.

Kilde: Michael Farre

Ulovligt byggeri koster mange landmænd dyrt

Mange landmænd kommer uforvarende til at stå med et ulovligt byggeri. Men det er landmandens ansvar, at det er lovligt, så sørg for at få uvildig rådgivning, lyder det fra specialkonsulent Vibeke Fladkjær Nielsen, SEGES.

Byggeri af stalde, som viser sig ikke at leve op til lovgivningen, kan have store økonomiske konsekvenser for landmanden. Det kan både være i form af krav om rekonstruktion og tabt værdi.

Jeg har mange frustrerede landmænd i telefonen hver uge. Det er eksempelvis landmænd, der skal til at sælge deres bedrift med en forholdsvis ny stal, hvor det viser sig, at stalden ikke lever op til loven. Det betyder, at stalden falder voldsomt i værdi.

Jeg oplever også, at der bliver bygget stalde, hvor landmanden har haft en klar forventning om, at bygge- og/eller inventarfirmaet har kendskab til lovgivningen, men hvor det viser sig ikke at være tilfældet.

Det er dit ansvar – så få nu ryggen fri

I SEGES og i DLBR har vi et rigtig godt samarbejde med mange kompetente bygge- og inventarfirmaer, som gør meget ud af at forstå lovgivningen og bygge derefter. Hvis de er i tvivl, spørger de – netop fordi der er tale om byggerier til mange millioner og store investeringer.

Men der er også firmaer, som leverer byggeri og inventarløsninger, der ikke er lovlige. Desværre er de ufatteligt gode til at fraskrive sig ethvert ansvar, og problemet er, at de kan slippe afsted med det. For i sidste ende er det landmandens ansvar, at hans byggeri er lovligt.

Der er ingen tvivl om, at det kan være en jungle at finde rundt i alle lovkravene. Hvis du skal bygge, vil jeg derfor på det kraftigste anbefale, at du kontakter SEGES, som hver dag arbejder med lovgivning om staldindretning. Eller at du benytter de meget dygtige DLBR-bygningskonsulenter ude i landet, som gerne vil gennemgå det nye byggeri i forhold til lovgivningen, inden der bygges.

Det giver god værdi at bruge en times rådgivning på et staldanlæg til millioner. Det kan i hvert fald være dyrt at lade være.

/VIBEKE FLADKJÆR NIELSEN, VFN@SEGES.DK

Sådan skaber du bedre arbejdssikkerhed i malkestalden

Malkestalden er et farligt sted at arbejde. Derfor skal du beskytte dine medarbejdere bedst muligt med forebyggende tiltag.

Spark i hovedet, klemte arme og brækkede fingre. Malkestalden er suverænt det område, hvor der sker flest arbejdsulykker i kvægbruget. Både i forbindelse med malkningen og når køerne drives til malkestalden og retur. Derfor er det vigtigt, at du beskytter dine medarbejdere bedst muligt med forebyggende tiltag.

Oftest fristes malkerne til at hente køer på opsamlingspladsen – desværre med stor risiko for at blive klemt og sparket.

Køerne skal helst komme ind i malkestalden af sig selv, og her er en kodriver et godt værktøj. Derudover kan man etablere skillebøjler lidt fra indgangen til malkestalden. De hjælper med til at få køerne stille og roligt ind i malkestalden. Mandehuller og låger på opsamlingspladsen er også en god idé. De må dog ikke være så store, at køerne kan komme i klemme.

Godt lys og højsiddende display

En sikker arbejdsgang under malkningen kræver

et rigtig godt lys i malkestalden både ovenfra og nedefra. Hvis yverområdet er godt belyst, er der ikke behov for at stikke hovedet helt ind mellem patterne for at se på yveret.

Hvor højt displayet er placeret, er også en væsentlig sikkerhedsfaktor. Overvej derfor, hvilken højde og hvor du placerer displayet, så du undgår, at det sidder i sparkehøjde.

God plads i returgangen

Når køerne skal retur fra malkestalden, er det vigtigt, at de selv kan gå og ikke skal følges. Det kræver god plads ved Fast-Exit-området. Området skal kunne rumme de køer, der kommer ud fra malke-stalden, uden at det skaber prop.

Hvis der opstår prop, er medarbejderne mere fristede til at gå op til køerne og presse på for at få dem tilbage til kostalden, og det kan skabe farlige situationer. Årsagen til propper i returgangen er ofte placeringen af separationsboksen/lågerne. Separationslåger tager tid at

Hvis yverområdet er godt belyst, er der ikke behov for at komme så tæt på koen for at se yveret.

Foto: SEGES

passere, og hvis de bliver placeret forkert, kan de være skyld i farlige situationer.

Godt lys i gangene

Sørg også for godt lys i gangene – det har betydning for køernes vilje til at bevæge sig fremad. Koen er meget forsigtig, hvis den skal navigere rundt i halvmørke, og det kan friste til at genne på køerne og dermed skabe farlige situationer.

Skal du bygge nyt, så vær opmærksom på at lave returgangene så store, at der er god plads til, at to køer kan passere hinanden, så du reducerer forekomsten af kotrafikpropper. I returgangen er det en god sikkerhedsløsning at lave en låge til malkerne ind til opsamlingspladsen.

/VIBEKE FLADKJÆR NIELSEN, VFN@SEGES.DK

Godt samarbejde og store kalve giver høj sundhed

En fynsk mælkeproducent er eneleverandør af tyrekalve til sin nabo, der er slagtekalveproducent. Samarbejdet skaber værdi for dem begge.

Gensidig tillid er centralt i samarbejdet mellem Gunnar Dyhre Hansen og Arne Aksglæde. Foto: Privat

"Det er egentlig ikke så svært – jeg gør ikke forskel på tyre- og kviekalvene. De får samme gode forhold, de står i samme stald, og jeg holder lige så meget opsyn med dem som med de kalve, der skal bidrage til min egen mælkeproduktion."

Sådan fortæller mælkeproducent Gunnar Dyhre Hansen fra Mørkebjerggaard ved Svendborg. Han har 330 køer, hvor to tredjedele står i sengebåse, og resten går på dybstrøelse. Gunnars tyrekalve sælges til naboen Arne Aksglæde, når de er 1,5 til 2 måneder gamle. Og Arne Aksglæde er rigtig glad for de kalve, han får:

"Gunnars kalve er virkelig store, flotte og robuste, og der er bare ingen problemer med dem. Han leverede kalve forleden, og gennemsnitsvægten på kalvene er ca. 80 kilo," fortæller Arne Aksglæde.

Minimal brug af antibiotika

Resultatet af samarbejdet taler for sig selv. Man skal tilbage til 2019 for at finde en kalv fra Gunnars besætning, som er død hos Arne. Og på begge bedrifter er der et nærmest ikke-eksisterende antibiotikaforbrug.

"Kalvene bliver meget sjældent syge, og jeg tror, det skyldes flere ting. Kalvene bliver ikke stressede af en lang transport, og når de ankommer her, så møder de dyr fra 'deres egen bedrift', så der er ikke et højt smittetryk udefra. Og så har jeg selv et meget stort fokus på hygiejne," forklarer Arne Aksglæde, som selv henter kalvene i egen trailer hos Gunnar.

De to naboer er godt klar over, at ikke alle kan kopiere ene-leverandør-samarbejdet.

"Men det gode samarbejde med 100 pct. tillid og respekt for hinandens produktion må og kan sagtens kopieres," slutter Arne Aksglæde.

/MARTIN S. HANSEN, MSHA@SEGES.DK

Store regionale forskelle i salmonellasmitte

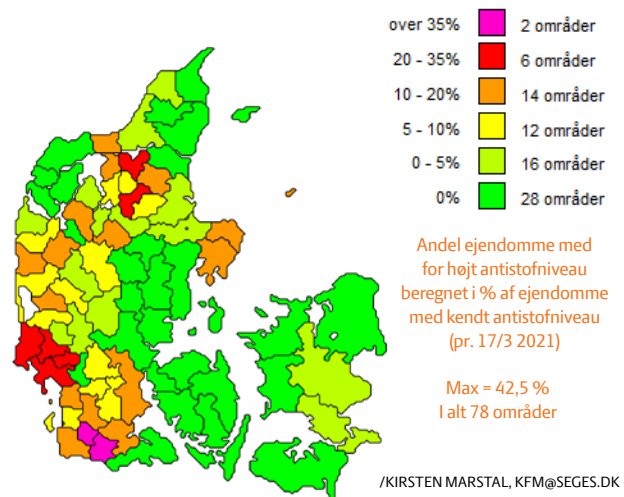
Vær især opmærksom på nabosmitte i det sønder- og sydvestjyske.

Antallet af mælkeleverende besætninger, som er smittet med Salmonella Dublin, ligger pt. på 9,6 pct. Ser man på danmarkskortet, er der dog meget store regionale forskelle. Værst ser det ud i de kvægtætte områder som Sønderjylland og Sydvestjylland, mens områderne Sjælland, Fyn og Bornholm ligger meget lavt.

Denne fordeling af smittetæthed ligger ifølge dyrlæge Betina Tvistholm, SEGES, ret stabilt. Hun opfordrer alle mælkeproducenter til at tænke i smittebeskyttelse, men understreger, at det er vigtigt at være ekstra påpasselig i de røde og orange områder.

"Ikke mindst nu hvor græsningssæsonen står for døren," lyder det fra dyrlægen.

Antistoffer for Salmonella Dublin i mælkeleverende ejendomme

Find værktøjet ved at søge på *Værktøj til at beregne økonomien i krydsningskvier og -stude* på Landbrugsinfo.dk

NYT VÆRKTØJ:

Beregn om krydsningskvier og -stude er en god forretning

Et nyt værktøj på LandbrugsInfo kan beregne, om det kan betale sig at opfede krydsningskvier og -stude til rødt oksekød.

I de kommende år vil antallet af krydsningskalve på markedet stige markant. Det åbner nye muligheder for opfodning af kalve på 20-24 måneder til rødt oksekød, fx kombineret med naturpleje, afgræsning af ekstensive arealer eller udnyttelse af ældre bygninger.

Derfor har kalverådgiver Per Spleth og konsulent Rasmus Bak Stephansen fra SEGES udviklet et værktøj, der kan beregne, om det kan betale sig at opfede krydsningskalve til rødt oksekød.

"Med de store mælkeproduktioner, der er i dag, bliver der i fremtiden lavet så mange krydsningskalve, at krydsningstyre og krydsningskvier ikke behøver at blive afsat til den samme. Det giver mulighed for specialiserede produktioner, som det vil være interessant for mange at se økonomien i," forklarer Per Spleth.

Trafiklys viser ejerflønning

Værktøjet kan vise økonomien i ekstensiv kvie- og studeproduktion både med jersey og tung race. Når forudsætningerne er indtastet, vises restbeløb pr. dag markeret med et pædagogisk 'trafiklys':

Grøn: Du tjener din ejerflønning dobbelt hjem

Gul: Du får en del af din ejerflønning eller lidt mere

Rød: Ingen ejerflønning og muligvis underskud

Værktøjet beregner automatisk økonomien i at producere kvier eller stude på 20-24 mdr. uden handypremie. Du kan dog også vælge at se en beregning med slagtepræmie.

Værktøjet er en første version, så man må meget gerne komme med tilbagemeldinger til Per Spleth på psp@seges.dk og Rasmus Bak Stephansen på rass@seges.dk.

/LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

Det nye værktøj beregner økonomien i at producere kvier eller stude på 20-24 mdr. Foto: SEGES

Slow-release urea er ikke et proteinfodermiddel

Slow-release urea er ikke et proteinfodermiddel. Derfor bør det sammenlignes med almindelig foderurea og ikke med sojaskrå eller andet planteprotein.

Proteinpriserne er høje, og i øjeblikket tilbyder forskellige firmaer slow-release urea med argumentet om, at det kan bruges som alternativt proteintilskud. Det er imidlertid ikke tilfældet. Årsagen er, at urea ikke indeholder energi, uanset om det er almindeligt foderurea eller slow-release urea.

Samtidig ved vi, at vommens mikroorganismer har gavn af nedbrudt protein som aminosyrer og peptider til den mikrobielle proteinsyntese, og det leverer urea-produkterne ikke.

Eneste effekt er højere ammoniakudledning

Nyere engelske og amerikansk forsøg har ikke fundet nogen effekt af hverken foderurea eller slow-release urea på foderoptagelse, mælke-mængden eller mælken sammensætning.

I forsøgene blev der brugt omkring 100 g urea eller slow-release urea. I det engelske forsøg blev slow-release urea sammenlignet med foderurea på middelniveau af råprotein 165-170 g/kg tørstof i foderrationen, og i det amerikanske forsøg blev slow-release urea givet som tilskud til et lavt råproteiniveau på 148 g/kg tørstof.

Heller ikke ved dette lave niveau af råprotein i rationen medførte det nogen effekt på mælkeproduktionen. Desværre var eneste effekt i det amerikanske forsøg en signifikant højere N-udskillelse i urinen, hvilket fører til øget ammoniakemission. Dette er noget, vi netop skal undgå i kvægbruget for at leve op til vores forpligtigelser ift. EU's NEC-direktiv.

Reducer hellere til max. 17 pct. protein

Er der rigeligt protein i foderrationen, og ønsker du at tage højde for de høje proteinpriser, kan du overveje at reducere proteintildelingen uden at bruge foderurea eller slow-release urea.

SEGES anbefaler at fodre med max. 17 pct. protein for at mindske ammoniakudledningen. Det er samtidig vigtigt at være opmærksom på, at hvis du vil bruge slow-release urea sammen med fx byg som erstatning for sojaskrå, skal køerne også kvittere med mere mælk, for at der er økonomi i at bruge slow-release urea.

/ HENRIK MARTINUSSEN, HNM@SEGES.DK

Få mere natur på bedriften med **Naturtjek**

Ofte skal der meget lidt til for at hjælpe naturen og øge biodiversiteten på bedriften. Med et Naturtjek får du overblik over mulighederne på netop din bedrift.

Blomsterstriber, døde træer, bihoteller, udtagning af besværlige arealer og meget mere. Ja, mulighederne for at tilgodese naturen på bedriften er mange – ofte uden at det kræver den store arbejdsindsats

eller investering. Og det er der flere og flere landmænd, der får øjnene op for. Indsatsen gavner naturen, og det giver også noget på goodwill-kontoen i lokalsamfundet.

At gøre noget for at øge biodiversiteten omkring bedriften gavner både naturen og bedriftens goodwill-konto.
Foto: SEGES

Hvis du også går og overvejer, hvordan du kan tilgodese naturen på din bedrift, er der mulighed for at få rådgivning i form af et Naturtjek. Med et Naturtjek får du overblik over de muligheder, der giver størst effekt for naturen og biodiversiteten på din bedrift.

Naturtjekket foretages af en af de DLBR-rådgivere, som er specialister på området. De har et skarpt fokus på at finde de løsninger, der passer bedst til dig, så natur, økonomi og driftspraksis går op i en højere enhed.

Skræddersyet plan til din bedrift

Med et Naturtjek får du bl.a. en skræddersyet plan med oversigtskort, billeder og beskrivelser af naturværdierne hos dig samt idéer til at forbedre naturen på din ejendom. Du får også et Naturtjekskilt til at hænge op på bedriften.

Hvis du er interesseret i at få lavet et Naturtjek på din ejendom, kan du kontakte specialkonsulent Andrea Oddershede på mail anod@seges.dk eller telefon 8740 5444.

Du kan også hente inspiration på [SEGES' nye temaside om biodiversitet og naturforvaltning på \[landbrugsinfo.dk\]\(https://www.seges.dk/nyheder/temasider/biodiversitet-og-naturforvaltning\)](https://www.seges.dk/nyheder/temasider/biodiversitet-og-naturforvaltning). Her finder du bl.a. faktaark og videoer om konkrete naturtiltag.

/KIRSTEN MARSTAL, KFM@SEGES.DK

